

Факултативен протокол
кон Конвенцијата за правата
на детето кој се однесува
на продажба на деца,
детска проституција
и детска порнографија

**Факултативен протокол кон Конвенцијата
за правата на детето кој се однесува на
продажба на деца, детска проституција
и детска порнографија**

Земјите членки на овој протокол.

Земајќи предвид дека, со цел Конвенцијата за правата на детето и спроведувањето на нејзините одредби, особено членовите 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 и 36, би било соодветно да се прошират мерките кои земјите членки би требало да ги преземат за да гарантираат заштита на децата од продажба на децата и детска порнографија.

Земајќи исто така предвид дека Конвенцијата за правата на детето го признава правото на детето да биде заштитено од економско искористување и од извршување на било која работа која би можела да биде опасна или да го попречи неговото образование, или би била штетна за детското здравје или детскиот физички, ментален, духовен, морален или социјален развој.

Сериозно загрижени за значителната и зголемена меѓународна трговија со деца заради продажбата на деца, детска проституција и детска порнографија.

Длабоко загрижени за широко распространетата и постојана пракса на сексуален туризам, на кој децата се особено подложени, бидејќи истиот поттикнува продажба на деца, детската проституција и детската порнографија.

Признавајќи дека одреден број на особено ранливи групи, вклучително девојчиња се изложени на поголем ризик од сексуално искористување и дека девојчињата се несразмерно повеќе застапени меѓу сексуално искористуваните.

Загрижени за зголемената достапност на детската порнографија на Интернет и другите развиени технологии, и потсетувајќи се на Меународната конференција за борба против детската порнографија на Интернет, одржана во Виена во 1999 година, а особено на нејзиниот заклучок кој повикува на широка инкриминација на производство, дистрибуција, извозот, преносот, увозот, намерното поседување и рекламирање на детската порнографија потенцирајќи го значењето од поблиска соработка и партнерство меѓу владите и Интернет индустријата.

Верувајќи дека елиминирањето на продажба на деца, детската порнографија ќе биде олеснето преку усвојување на сеопфатен пристап, кој ги опфаќа факторите кои придонесуваат затоа, вклучително, недоволна развиеност, сиромаштија, економските разлики, неправилна социо економска структура, дисфункционални семејства, недостаток од едукација, миграција село-град, полова дискриминација, неодговорно сексуално однесување на возрасните, штетни традиционални обичаи, вооружени конфликти и трговија со деца.

Верувајќи исто така дека е потребно да се вложат напори за да се подигне јавната свест за да се намали побарувачката на деца за продажба, детската проституција и порнографија и понатаму верувајќи во важноста за зајакнување на глобалното партнерство меѓу сите актери и подобрувајќи ја примената на законите на национално ниво.

Забележувајќи дека одредбите од меѓународно правните инструменти кои се однесуваат на заштита на децата, меѓу кои Хашката конвенција за заштита на децата и соработка во однос на прекуграничното посвојување, Хашката конвенција за граѓанските аспекти од меѓународното грабнување на деца, Хашката Конвенција за надлежноста, применливо право, признавање, извршување и соработка во однос на родителската одговорност и мерките за заштита на децата, и Конвенцијата број 182 за забрана и итно акција за елиминирање на сите форми на најлошите видови на детски труд на Меѓународната организација на трудот.

Охрабрени од преголемата поддршка на Конвенцијата за правата на детето, која ја покажува широко распространетата определеност што постои за унапредување и заштита на правата на детето.

Признавајќи ја важноста од имплементација на одредбите од акционата програма за превенција од продажба на деца, детската проституција и детската порнографија

и Декларацијата и Агендата за акција, усвоени на Светскиот конгрес против комерцијалното сексуално искористување на децата, одржана во Стокхолм од 27 до 31 август 1996 година и другите релевантни одлуки и препораки на надлежните меѓународни тела.

Посветувајќи должно внимание на значението на традиционалните и културните вредности на секој народ за заштита и хармоничен развој на детето.

Се согласија за следново

Член 1

Земјите членки ќе ја забранат продажбата на деца, детската проституција и детската порнографија согласно одредбите на овој Протокол.

Член 2

За целите на овој протокол

а) Продажба на деца значи секое дејствие или трансакција на дејствие при кое детето се пренесува од некое лице или група на лица на друго за паричен надомест или друг бид на надомест.

б) Детската проституција значи користење на дете во сексуални активности за паричен надомест или за било која друга форма на надомест.

в) Детска порнографија значи претсавување на дете, вклучено во реални или симулирани експлицитни сексуални активности со било какви средства или било какво претставување на половите органи за детето, пред се за сексуални цели.

Член 3

1. Секоја земја членка ќе обезбеди најмалку, следниве дејствија и активности се во целост опфатени со нејзиното кривично или казнено право, без разлика дали делата се извршени на нејзина територија или на индивидуална или организирана основа

а) Во контекст на продажба на децата, дефинирана во членот 2

и) Нудење, испорачување или прифаќање на дете, на било кој начин, за цели на

а) сексуално искористување на дете

б) трансфер на органите на детето за профит

в) вклучување на детето во присилна работа

ii) Несоодветно изнудување на согласност, како посредник, да се посвои дете со прекршување

на вежечките меѓународно правни прописи за посвојување

б) Нудење, добивање, овозможување на дете за детска проституција, која е дефинирана во членот 2.

в) Произведување, дистрибуирање, ширење, увезување, нудење, продажба или поседување на детска порнографија за горе наведените цели, која е дефинирана во членот 2.

2. Согласно одредбите на националното законодавство на земја членка, истото ќе се однесува и на обидот за извршување на било кое од наведените дела и при соучество или учество во било кое од наведените дела.

3. Секоја земја членка за ваквите дела ќе предвиди соодветни казни имајќи ја предвид нивната серозна природа.

4. Согласно одредбите на внатрешното законодавство, секоја земја членка ќе преземе мерки, онаму каде тоа ќе преземе мерки, онаму каде тоа е соодветно, да предвиди одговорност за правни лица за делата од ставот 1 на овој член. Согласно правните принципи лицата може да биде кривична, граѓанска или управна.

5. Земјите членки ќе ги преземат сите соодветни правни мерки за да осигураат дека сите лица вклучени во постапката на посвојување на дете делуваат во согласност со важечките меѓународно правни инструменти.

Член 4

1. Секоја земја членка ќе ги преземе потребните мерки за да ја воспостави својата надлежност врз делата наведени во членот 3, став1, кога делата се извршени на нејзината теорија, или на брод, или во авион регистриран во државата.
2. Секоја земја членка може да ги преземе потребните мерки за да ја воспостави својата надлежност врз делата наведени во членот 3, став1, во следниве случаи:
 - (а) кога наводниот сторител е државјанин на таа држава или лице кое има постојано живеалиште на нејзината теорија
 - (б) кога жртвата е државјанин на таа држава
3. Секоја земја членка исто така ќе ги преземе оние мерки кои би можеле да се неопходни, за воспоставување на својата надлежност над горенадевените дела кога не го екстрадира на

друга земја членка затоа што делото е сторено од страна на нејзин државјанин.

4. Овој Протокол не ја исклучува кривичната одговорност согласно внатрешното право.

Член 5

1. Делата наведени во членот 3, став 1, ќе се сметаат дека се екстрадициони дела во секоја спогодба за екстрадиција која е на сила меѓу земјите членки и ќе бидат вклучени како екстрадициони дела во секој подоцна потпишана спогодба за екстрадиција, согласно условите предвидени во тие договори.
2. Ако земјата членка која ја условува екстрадицијата со постоење на договор добие барање за екстрадиција во друга земја членка со која таа нема договор за екстрадиција, овој Протокол може да се смета како правна основа за екстрадиција во однос на ваквите дела. Екстрадицијата ќе биде под услови утрдени со законите на замолената држава.
3. Земјите членки кои не ја условуваат екстрадицијата со постоење на договор, ќе ги признаат ваквите дела како екстрадициони дела меѓу нив, под услови утврдени со законите на замолената држава.

4. Ваквите дела ќе се сметаат, за целите на екстрадиција меѓу земјите членки како да биле извршени не само на местото на кое тие настанале, туку и на териториите на државите од кои се бара да ја воспостават својата надлежност согласно членот 4.
5. Ако екстрадиционото барање е направено во однос на дело опишано во членот 3, став 1, а замолената држава членка не го екстрадира лицето врз основа на неговото државјанство, таа земја ќе преземе соодветни мерки да го поднесе случајот пред надлежните органи за целите на гонење.

Член 6

1. Земјите членки меѓусебно ќе си пружат најголеми мерки на помош во врска со истражаната, кривична или екстрадициона постапка покренета врз основа на делата наведени во членот 3, став 1, вклучително и помош во обезбедувањето на докази кои им се на располагање, а се неопходни за постапката.
2. Земјите членки, своите обврски од ставот 1 ќе ги исполнуваат согласно меѓународните договори или други аранжмани, земјите членки помошта ќе ја пружат во согласност со нивното внатрешно законодавство.

Член 7

1. Земјите членки, согласно нивното внатешно законодавство ќе:

(а) преземаат мерки да обезбедат заплена и конфискација, зависно од околностите, на:

(i) стоки, ккао што се материјали, средства и други инструменти кои биле употребени за да се изврши или олесни сторувањето дела според овој Протокол;

(ii) приходите оставени од таквите дела;

(б) ги изврши барањата од друга земја членка за запирање или конфискација на стоките или приходите наведени во точките (а) (i) (ii):

(в) преземе мерки насочени кон затворање, на привремена или трајна основа, на просториите кои се употребени за извршување на ваквите дела.

Член 8

1. Земјите членки ќе усвојат соодветни мерки за заштита на правата и интересите на децата жртви на постапките забранети со овој Протокол во сите фази на кривичната постапка, особено преку:

(а) признавање на ранливоста на децата жртви и приспособување на постапките да се исполнат нивните потреби, вклучително и нивните потреби како сведоци;

(б) информирање на децата жртви за нивните права, нивната улога и цел, роковите и прогресот на постапката и за одлуката па нивниот случај.

(в) дозволување да се претстават ставовите, потребите и загриженоста на децата жртви и истите да бидат земени предвид кога се засегнати нивните лични интереси на начин кој е во согласност со процедуралните правила на националното право;

(г) обезбедување на соодветни услуги за поддршка на децата жртви за време на правната постапка;

(д) заштитување, кога е соодветно на околностите, на приватноста и идентитетот на децата жртви и преземањето мерки согласно националното право за да се збегне несоодветно ширење на инфирмациите кои би можеле да доведат до идентификација на децата жртви;

(ѓ) обезбедување, во соодветни случаи, безбедност на децата жртви како и на нивните семејства и сведоците во нивна корист од заплашување и освета;

(е) избегнување на неопходното одложување на сличаите и извршување на решенија или наредбите кои доделуваат компензација на децата жртви.

2. Земјите членки нашироко ќе ја унапредуваат јавната свест, вклучувајќи ги и децата, преку информации со сите соодветни средства, обезбедување и обука, за превентивните мерки и штетните ефекти од делата кои сенаведени во овој Протокол. При исполнувањето на обврските од овој член, земјите членки ќе го поттикнат учеството на општеството и особено на децата и децата жртви, во таквите информативни, едукативни и тренинг програми, вклучително и на меѓународен план.

3. Земјите членки, во судската кривична постапка ќе обезбедат дека, при однесувањето кон децата кои се жртви на делата опишани во овој Протокол, примарно внимание ќе се обрне на интересот на децата.

4. Земјите членки ќе преземат мерки да обезбедат соодветна обука, особено правна и психолошка обука на лицата кои работат со жртвите на делата забранети со овој Протокол.

5. Земјите членки, во соодветни случаи ќе усвојат мерки со цел да се заштити безбедноста и интегритетот на оние лица или организации вклучени

во превенцијата или заштита и рехабилитација на жртвите на таквите дела.

6. Ништо во овој член нема да се смета дека оди на штета на или е неконзистентно со правата на обвинетите за правично и непристрасно судење.

Член 9

1. Земјите членки ќе ги усвојат или зајакнат, применуваат и објавуваат законите, управните мерки, социјалната политика и програми за превенција на делата наведени во овој Протокол. Особено внимание ќе се даде на заштитата на децата кои се особено ранливи во ваквите постапки.
2. Земјите членки нашироко ќе ја унапредуваат јавната свест, вклучувајќи ги и децата, прекуинформации со ситесоодветни средства, образование и обука, за превентивните мерки и штетните ефекти од делата кои се наведени во овој Протокол. При исполнувањето на обврските од овој член, земјите членки ќе го поттикнат учеството на општеството и особено на децата и децата жртви, во таквите програми, вклучително и на меѓународен план.

3. Земјите членки ќе ги преземат сите изводливи мерки со цел да се обезбеди соодветна помош на жртвите на таквите дела, вклучително и нивно целосно физичко и психолошко закрепнување.
4. Земјите членки ќе осигураат секое дете жртва на делата опишани во овој Протокол да има пристап до постапките за барање надомест на штета од оние кои се правни одговорни, без дискриминација.
5. Земјите членки ќе ги преземат соодветните мерки насочени кон ефикасна забрана на производството и распространувањето на материјал со кој се рекламираат делата опишани во овој протокол.

Член 10

1. Земјите членки ќе ги преземат сите неопходни мерки за зајакнување на меѓународната соработка преку мултилатерални, регионални и билатерални аранжмани за превенција, откривање истрага, гонење и казнување на оние кои се одговорни за дејствијата во кои се вклучени продажба на деца, детска порнографија и детски сексуален туризам. Земјите членки исто така ќе ја промовираат меѓународната соработка и координација меѓу нивните органи и меѓународните организации.

2. Земјите членки ќе ја унапредуваат меѓународната соработка за помош на деца жртви во нивното физичко и психолошко опоравување, социјална реинтеграција и репатријација.
3. Земјите членки ќе го поттикнат зајкнувањето на меѓународната соработка со цел да се насочат кон корените на проблемот, како сиромаштијата и недоволната развиеност, кои придонесуваат за подложноста на децата на продажба на децата, децката порнографија и детскиот сексуален туризам.
4. Земјите членки кои се во ситуација да го сторат тоа ќе обезбедат финансиска, техничка или друга помош преку постоечките мултилатерални, регионални, билатерални или други програми.

Член 11

Ништо во овој Протокол нема да влијае на било кои одредби кои се поповолни за остварување на правата на детето, а кои се содржани во:

- а) законите на земјата членка
- б) меѓународното право во сила за таа држава.

Член 12

1. Секоја земја во рок од две години по стапувањето во сила на овој Протокол за таа земја членка ќе поднесе извештај до Комитетот за правата на децата во кој ќе се даде сеопфатна информација за мерките кои ги презела за имплементација на одредбите на Протоколот.
2. По поднесувањето на сеопфатниот извештај, секоја земја членка, во извештаите кои ги поднесува до Комитетот за правата на децата, согласно членот 44 од Конвенцијата, ќе ја додаде својата понатамошна информација во однос на спроведувањето на постојниот Протокол. Другите земји членки кон Протоколот ќе поднесуваат извештај секои пет години.
3. Комитетот за правата на децата може да бара од земјите членки понатамошни информации за спроведување на овој Протокол.

Член 13

1. Овој Протокол е отворен за потпис од секоја земја која е членка на Конвенцијата, или ја потпишала истата.

2. Овој Протокол подлежи на ратификацијата и е отворен за пристапување од било која земја која е членка на Конвенцијата или ја потпишала истата. Инструментите за ратификација или пристапување ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на ОН.

Член 14

1. Овој Протокол ќе стапи на сила три месеци по депонирањето на десеттиот инструмент за ратификација или пристапување.
2. За секоја земја која овој Протокол ќе го ратификува или ќе пристапи кон него по неговото стапување во сила, Протоколот ќе стапи на сила еден месец по депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација.

Член 15

1. Секоја земја може да го откаже овој Протокол во секое време со писмена нотификација до Генералниот секретар на ОН, кој потоа ќе ги информира другите земји членки и потписнички на Конвенцијата. Откажувањето ќе стапи на сила една година по приемот на известувањето на Генералниот секретар.

2. Откажувањето нема да ја ослободи земјата членка од обврските од овој Протокол во поглед на било кое дело кое настапило пред датумот на кој откажувањето стапило на сила. Ниту пак откажувањето оди на штета на било кој начин да се продолжи разгледувањето на било каква работа која веќе ја разгледува Комитетот за правата на децата пред датумот на кој стапило на сила откажувањето.

Член 16

1. Секоја земја членка може да предложи амандман и да го достави истиот кај Генералниот секретар на ОН. Генералниот секретар во тој случај ќе го препрати доставениот амандман до земјите членки со барање да се известат за својот став дали да се одржи Конференција на земјите членки за разгледување и гласање по предлозите. Во случај, ако во рок од четири месеци од денот на таквата комуникација, најмалку и една третина од земјите членки се во корист на таквата конференција. Генералниот секретар ќе свика конференција под покровителство на Обединетите нации. Секој амандман усвоен од мнозинство на земјите членки кои се присутни и ќе гласаат на конференцијата, ќе биде поднесен до Генералното собрание на Обединетите нации за одобрение.

2. Секој амандман усвоен согласно ставот 1 на овој член ќе стапи на сила по неговото одобрување од страна на Генералното собрание и прифаќање на две третини на земјите членки.
3. Кога амандман стапува на сила, тој ќе биде обврзувачки за оние земји кои го прифатиле, додека другите земји членки сеуште ќе бидат обврзани со одредбите на овој Протокол и на претходните амандмани кои ги прифатиле.

Член 17

1. Овој Протокол, чии арапски, кинески, англиски, француски, руски и шпански текстови се подеднакво автентични, ќе биде депониран во архивите на Обединетите нации.
2. Генералниот секретар на Обединетите нации ќе достави потврдени копии на сите земји членки на Конвенцијата и сите земји кои ја потпишале Конвенцијата.